

april 2012

SamenKerk ³

Uitgave van het Bisdom Haarlem - Amsterdam

Over de priester,
de zonnekoning
en de mensen

pagina 5

Diaken: bruggenbouwer
tussen kerk en samenleving

pagina 12

Zalig Pasen!

In dit nummer

Over de priester, de zonnekoning en de mensen	4
Vermeldenswaard	6
Celibaat en misbruik	7
Woord van de bisschop	8
't Kalf	10
Diaken: bruggenbouwer tussen kerk en samenleving	12
Is er echt plaats in onze herberg?	15
Van Onderop	16
Staat vinyl vaker op dan Jezus Christus?	18
Jaar van het Geloof	20
'n Beetje Crypto	22
Migrantengemeenschappen	23
De Vastenactie van...	24
Jongerenpagina's	26
Theologie van het Lichaam	28
In de ban van de ring	29
Personalia	31
Onbekende geschiedenis	32

Colofon

Samen Kerk is het informatieblad binnen het Bisdom Haarlem - Amsterdam en verschijnt tienmaal per jaar nummer 3 jaargang nr. 37

Verantwoordelijke redactie:
Margot de Zeeuw,
Wim Peeters, hoofdredacteur

Redactieadres:
Samen Kerk
Postbus 1053,
2001 BB Haarlem
Telefoon: (023) 511 26 60
Faxnummer: (023) 511 26 59
Giro 43509
E-mail: pvermeer@bisdomhaarlem-amsterdam.nl
Internet: www.bisdomhaarlem-amsterdam.nl

Medewerkers:
Marcel Poorthuis (Parels uit de Schattengrot)
Ko Schuurmans (Bijbel en liturgie)
Hein-Jan van Ogtrop (Kerkengek)
Floor Twisk (Onbekende Geschiedenis)
Stefan en Lisette van Aken (Huwelijk en Gezin)

Eleonora Hoekstra-Ros (Van Onderop)
Evert Veldman (Wereldwijd)
Beate Gloudemans
Mirjam Spruit - Borst (Jongerenpagina en Catechese)
Berry Klaassens

Abonnementsprijs:
€ 29,00 per jaar; buitenland: € 35,00 per jaar
Abonnementenadministratie: (023) 511 26 40

Advertenties:
Borgerpark Media
Postbus 8027
6060 AA Posterholt
Telefoon: (0475) 711 362
E-mail: info@borgerparkmedia.nl
www.borgerparkmedia.nl

Vormgeving/technische realisatie:
Novente vormgevers, Lunteren

Niets uit deze uitgave mag zonder toestemming worden overgenomen. Van sommige teksten en illustraties is de herkomst niet te achterhalen. Verantwoordelijken kunnen reageren via bovenstaand adres.

“Raak mij niet aan”

Hoe de vier paasverhalen ook onderling verschillen, ze beginnen allemaal op de ochtend na de sabbat, wanneer de vrouwen, of alleen Maria Magdalena, naar het graf gaan. Ze willen het lichaam van Christus, dat in een smetteloze lijkwade gewikkeld onder aan de heuvel van Golgotha in een nieuw graf was gelegd, gaan balsemen. Zoals de vrouwen in het uur van zijn dood bij het kruis stonden, trouw toen iedereen Hem had verlaten, zo overwinnen ze ook hun angst op die ochtend en gaan naar het graf van de ter dood gebrachte.

Daar is geen menselijk opzicht. Geen kans meer op een aardig succes in het kielzog van een populaire rabbi. Geen koestering in het succes van zijn veelbesproken wonderen. Zelfs niet meer de fascinatie van zijn woorden die de smaak van eeuwig leven in zich droegen. En ook niet de illusie van een ideologie die Hem zag als de koning van een aards rijk dat voorspoed en macht zou brengen. Er is alleen, na het drama van de marteldood, de plicht, en ook het verlangen, om bij Hem te zijn, zijn lichaam de laatste eer te bewijzen. De nuchtere intuïtie die de werkelijkheid doorschouwt als gave van goddelijke voorzienigheid.

Het graf is leeg, eerst een verdrietig, dan een vreugdevol symbool. De Heer is verrezen, zoals Hij gezegd heeft.

En dan is daar de die man in de tuin.

“Houd mij niet vast” lijkt misschien een betere vertaling van de Griekse tekst, maar het Latijnse “Noli me tangere”, letterlijk: wil mij niet aanraken, geeft goed weer wat bedoeld wordt: doe geen moeite om mij aan te raken, probeer het maar niet.

Hoe dan ook, de betekenis is duidelijk: na Christus' verrijzenis, en zeker straks na zijn hemelvaart, is het contact met Hem van een andere aard dan de leerlingen gewend waren. “Gij zult Mij niet meer zien” heeft Hij voor zijn lijden tegen de apostelen gezegd. En ook al laat Hij, door zijn zijde te tonen, door met hen te eten en te drinken, zien dat Hij werkelijk leeft, naar lichaam en geest, toch voedt Jezus zijn vrienden op tot afstand, want: “Waar Ik heenga kunt gij nog niet komen”. Veertig dagen zal Hij nog met hen verkeren, en zullen zij besef krijgen van wat offer is, wat verlossing is, wat hun bestemming is, al die begrippen die ons zo vertrouwd zijn, maar die voor de Galilese vissers nieuw waren.

De ontmoeting van Maria Magdalena met Jezus toont ons het hart van ons geloof. De apostelen vragen: Zeg ons Maria, wat heb je onderweg gezien? En zij antwoordt: “Het graf van de levende Christus heb ik gezien, en de glorie van de Verrezenen”.

Redactie en medewerkers van Samen Kerk wensen u een Zalig Pasen

Over de priester, de zonnekoning en de mensen

Er is veel gezegd en geschreven de afgelopen maanden over de r.-k. kerk en een aantal van haar ambtsdragers. Laten we leren van ons verleden, hoe pijnlijk ook. Laten we als priesters en parochianen opnieuw aftasten wat we met elkaar en voor elkaar willen zijn. Gelijkwaardig en met respect voor ieders eigen weg. Pas dan kunnen we samen verder.

Er is de afgelopen maanden veel gesproken over de vroegere machtspositie van geestelijken, over de zwijgcultuur en het grenzeloze vertrouwen dat parochianen hadden in 'meneer pastoor'. Kinderen die klaagden, werden domweg niet geloofd. Priesters werden sowieso niet aangesproken op hun gedrag door 'gewone' mensen.

In de organisatiekunde is het begrip 'zonnekoning' een bekend fenomeen. Het zijn leiders die geen tegenspraak dulden, die zich omringen met ja-knikkers, zich gedragen als een alleenheerser en vaak onverantwoord grote risico's nemen: zij voelen zich oppermachtig en onkwetsbaar. Wie de krant openslaat, komt ze vanzelf tegen.

Mensenkinderen

Ook sommige geestelijken zijn zich destijds als kleine zonnekoningen gaan gedragen: ze werden al bij voorbaat op een hoge troon gezet en tegenspraak of weerwoord was niet aan de orde. Zeker als er ook nog sprake was van ongelijkwaardige verhoudingen en een gesloten sociale omgeving – zoals leraren op internaten – werd de kans op zonnekoning-gedrag nog groter. Dan liet iemand zich niet meer aanspreken op zijn gedrag en rekte zijn mandaat steeds verder op.

Laten we ernaar streven niet meer zover te laten komen. De verantwoordelijken voor de priesteropleiding hebben van het verleden geleerd en leren nog steeds. Er wordt aan dit aspect veel meer aandacht besteed dan vroeger. Dat laat echter onverlet dat ook priesters sommige 'zaken des levens' moeten leren in de praktijk en in de omgang met anderen. Wie is getrouwd en vader of moeder is geworden, leert verantwoordelijkheid te

nemen voor zijn eigen leven en voor dat van zijn gezinsleden. Hij leert een zelfstandig bestaan op te bouwen en rekening te houden met de wensen en behoeftes van zijn of haar echtgenoot en kinderen. Hij leert zichzelf ondergeschikt te maken en krijgt als dank daarvoor af en toe ongezoeten de waarheid te horen.

Priesters volgen een ander pad. Zij ontwikkelen zich en leren via de toewijding aan hun geestelijk leven, via hun opleiding en collega's én via de omgang met parochianen. Ook voor ons als parochianen ligt er daarom een verantwoordelijkheid: laten we onze priesters beschouwen als gewone mannen van vlees en bloed, met al hun menselijke onhebbelijkheden. Mensen dus, zoals wij. Kinderen van vaders en moeders zoals wij. En laten we hen –met respectvolle terughoudendheid in het licht van het celibaat - ook op die manier tegemoet treden. We bewijzen hen geen dienst door hen op een voetstuk te plaatsen, maar ook niet door uit een traumatische reactie op de oude zonnekoningen dan overal maar tegen te zijn. Dat levert niets op: voor hen niet, voor ons niet. Het voetstuk levert narcistische zonnekoningen op, de tegenbeweging levert dogmatische wethandhavers op. In beide gevallen levert het een strijd op die slechts slachtoffers en verliezers kent.

Wij zijn allemaal gewone mensen. Niets meer, niets minder. Ieder heeft zijn eigen roeping. Laten we elkaar daarin respecteren en ondersteunen en laten we aan elkaar groeien. <

MdZ

1

< 1. Ondernemen en Christelijke Ethiek Een spannende relatie?

Het Centrum voor de Sociale Leer van de Kerk organiseert op vrijdagmiddag 11 mei haar vijfde studiemiddag, deze keer over ondernemen en Christelijke ethiek. Veel christenen die in het bedrijfsleven werkzaam zijn, voelen spanning: hoe kan ik in de harde economische werkelijkheid ook christen zijn? De kwestie die ons in deze studiemiddag zal bezighouden, is de vraag naar het 'ethisch frame' van het ondernemen. De vraag zal primair worden bezien vanuit de katholieke sociale leer/het christelijk sociaal denken. Sprekers zijn prof. J.Graafland, prof. G. van Wissen, ondernemer S. van Harlingen en vanuit de Focolare-beweging L. Andringa. Het programma start om 13.00 uur. Locatie: De Tiltenberg, Zilverduinweg 375, Vogelenzang. Toegang is gratis, er wordt een vrijwillige bijdrage gevraagd. Aanmelden vóór 1 mei bij: >> mkarsten@tiltenberg.org of telefonisch op 0252-345 345 (Tiltenberg). Meer informatie en het volledige programma: >> www.cslk.nl of >> www.bisdomhaarlem-amsterdam.nl

2

< 2. Goede Week en Pasen in de Kathedraal

- Op Palmzondag 1 april is om **10.00 uur** de Pontificale Hoogmis, waarin de Bisschop zal voorgaan. De Bavocantorij zal de gezangen verzorgen.
- Op dinsdag 3 april is er om **19.30 uur** een boeteviering en aansluitend gelegenheid voor het persoonlijk ontvangen van het sacrament van boete en verzoening. Om **20.00 uur** vindt een muzikale avondwake plaats (Johannespassie van Arvo Part). De toegang is gratis, na afloop wel een deurcollecte.
- Op woensdag 4 april is om **19.30 uur** de Oliewijding. De Bisschop zal in concelebratie met de priesters van het bisdom en het militair ordinariaat hierin voorgaan. De gezangen worden verzorgd door het Kathedraal Koor.
- Op Witte donderdag 5 april is om **19.30 uur** de plechtige avondmis, waarin het Mannenkoor de gezangen zal verzorgen.
- Op Goede vrijdag 6 april is om **15.00 uur** de Kruisweg en zijn om **19.30 uur** de Goede Vrijdag Plechtigheden, waaronder de kruisverering. De Bisschop zal hierin voorgaan.

4

Het Kathedrale Koor zal de gezangen verzorgen, waaronder de bekende Johannespassie van Jan Valkestijn. Aansluitend worden vanaf **21.00 uur** de Lamentaties van Goede Vrijdag gezongen door de Bavocantorij. Naast gregoriaans klinken er werken van Di Lasso en De Victoria.

- De Paaswake op zaterdag 7 april begint om **22.00 uur**. In deze viering zullen enkele volwassenen worden gedoopt en gevormd. De Bavocantorij zal de gezangen verzorgen.
- Op Eerste Paasdag 8 april is om **10.00 uur** de Pontificale Hoogmis van Pasen, waarin de Bisschop zal voorgaan. Het Kathedrale Koor zingt o.a. de vaste misdelen uit de Missa Papae Pii Decimi van Albert de Klerk. Ook Händels Halleluia zal feestelijk klinken.
- Op Tweede Paasdag is de viering om **10.00 uur** met muzikale ondersteuning door het Klein Bavo Koor.

Voor meer informatie over de muzikale invulling: >> www.koorschoolhaarlem.nl

< 3. Beslissingen bisschop over seksueel misbruik online

De website van Bisdom Haarlem-Amsterdam publiceert sinds 20 maart de beslissingen die de bisschop heeft genomen in zaken van seksueel misbruik door priesters van het bisdom. Ook de zaken die nog behandeld worden staan hier vermeld. De rubriek, die met enige regelmaat zal worden bijgewerkt, is ondergebracht in het dossier seksueel misbruik. Zie: www.bisdom-haarlem-amsterdam.nl

< 4. Gewelventochten in de St. Bavo Kathedraal

Op zondagen 13 mei, 17 juni en 9 september 2012 worden de gewelven en de torens van de St. Bavo Kathedraal voor het publiek geopend. De gewelventocht is een spannende tocht door de kerk die u op verborgen plekken brengt, met uiteindelijk een fantastisch uitzicht vanaf de klokkentoren als beloning. Adres: Leidsevaart 146, Haarlem, ingang Bottemanneplein (torens). Kaartverkoop vanaf 13.00 uur in de kerk. Aanvang: 13:30 uur; laatste start om 15:00 uur. Entreprijs: € 5 per persoon. Minimale lengte 150 cm, alleen vanaf 12 jaar. <

Huwelijk en celibaat zijn zelfgave

Binnen de discussie over de oorzaken van seksueel misbruik van minderjarigen binnen de r.-k. kerk, komt regelmatig het celibaat ter sprake. In het maartnummer van Samen Kerk verwerpt Mgr. Hendriks de stelling dat geestelijken zich vergrijpen aan minderjarigen omdat ze als celibatairen geen raad weten met hun seksuele gevoelens. Mgr. Hendriks refereert daarbij aan het rapport Deetman, waarin staat dat er geen wetenschappelijk onderzoek is voor deze stelling. Hij voegt eraan toe dat als de stelling wel waar was, misbruik aanmerkelijk meer zou moeten voorkomen in de katholieke kerk dan daarbuiten, en dat dat niet het geval is.

Het idee dat er een verband zou bestaan tussen celibaat en seksueel misbruik is bedenkelijk. Het gaat namelijk uit van een beeld, waarbij het geheel van seksuele gevoelens als een soort ballon steeds groter wordt, tot hij klappt. Dat idee is pervers. De suggestie wordt namelijk gewekt dat als er een vrouw voorhanden zou zijn geweest - en er dus geen celibataire levensstijl zou zijn gevolgd - er geen seksueel misbruik zou hebben plaatsgevonden. In dit beeld wordt de vrouw gebruikt als een soort voorbehoedmiddel om seksueel wangedrag te voorkomen. Het suggereert dat man en vrouw elkaar continu misbruiken, om ander misbruik te voorkomen. Ik denk dat weinig mensen zich in dat idee kunnen vinden.

Biologisch principe

Het idee van seksualiteit als ballon van seksuele gevoelens is wel verklaarbaar. Het komt voort uit de gedachte dat seks een biologische levensbehoefte is: zoals we honger krijgen als we niet eten, zo zou de ballon van seksuele gevoelens gevuld

worden als we geen seksuele omgang hebben. Seksualiteit wordt hiermee gereduceerd tot een biologisch principe. En dat is op z'n minst een interessante ontwikkeling in denken. In het verleden is de kerk er regelmatig van beschuldigd dat zij zou vinden dat seks alleen bedoeld is voor de voortplanting - wat overigens niet zo is - en dus een biologische visie zou hebben. Tegenwoordig grijpt men naar de biologie als verklaring voor de beleving van seksualiteit en zelfs als verklaring voor seksueel wangedrag. De biologie is uiteraard een belangrijk gegeven van ons mens-zijn, maar nog belangrijker is wat wij als mens met dat gegeven doen. Dat is ook hetgeen dat ons - in vergelijking met de natuur - zo uniek maakt: wij kunnen ons eigen handelen bepalen en zijn geen slaaf van biologische principes. Natuurlijk kunnen we onszelf in sommige gevallen tot slaaf maken, en dat noemen we dan verslaving, maar in beginsel zijn we vrij om te doen wat we zelf willen. De puurbiologische visie op menselijke seksualiteit is gevaarlijk, omdat het misbruikers

een excuus geeft voor hun afschuwelijke daden.

Geschenk

Deze vrijheid is ontzettend belangrijk. Met deze vrijheid hebben we namelijk de mogelijkheid om *echt* lief te hebben. Man en vrouw kunnen dankzij die vrijheid hun seksuele gevoelens richten op de ander en zo een intieme liefdeseenheid aangaan. Zij kiezen ervoor hun seksuele gevoelens onder controle te houden om een vrije gave aan elkaar te kunnen zijn. Met de vrije keuze krijgt de seksualiteit de dimensie waarvoor zij is bedoeld: niet als ventiel voor een opgeblazen ballon, maar als een geschenk aan elkaar. Om echt een geschenk te kunnen zijn, is het dus nodig om seksuele gevoelens te beheersen.

Voor het celibaat geldt hetzelfde: het celibaat is een geschenk aan God en aan de Kerk. Daarvoor is het nodig dat de celibataire zijn eigen wil inzet om zichzelf te beheersen en om zich (geestelijk) weg te schenken. En alle mensen - celibataire of niet - kunnen een beroep doen op de hulp van anderen als ze moeite hebben om te gaan met hun eigen gevoelens. Zaak is dan natuurlijk wel dat er geen zwaar taboe rust op de hulpverlening. Als mensen in zichzelf raken opgesloten, zullen de problemen groter worden.

Kortom: er is geen verband tussen het celibaat en seksueel misbruik, maar er is wel een sterk verband tussen het celibaat en het huwelijk. Zowel in het celibaat als in het huwelijk is het essentieel onszelf te beheersen, zodat we onszelf kunnen wegschenken uit liefde. <

SvA

Christenvervolging en Paasgeloof

Op 29 maart jl. was de bisschop aanwezig bij een gebedsavond voor de martelaren van onze tijd. De avond werd gehouden in de Nicolaaskerk in Amsterdam. Het was de afsluiting van een symposium met als thema "Christenen in een islamitische wereld", georganiseerd door 'Kerk in Nood'. We vergeten ze zo gemakkelijk, maar er zijn wereldwijd zo'n tweehonderd miljoen christenen die leven in verdrukking. Dat is er ongeveer één op de tien. En elk jaar worden er tienduizenden vermoord, alleen omwille van hun geloof. We vroegen de bisschop om met het oog op Pasen iets te schrijven over vervolging in de geschiedenis van de Kerk en over de hoop die blijft.

Bij 'martelaren' denken we spontaan aan het verre verleden, aan de eerste christenen die letterlijk voor de leeuwen geworpen werden in de arena's van het Romeinse Rijk of die als levende fakkels werden verbrand in de tuinen van de wrede keizer Nero, precies op de plaats waar nu het Vaticaan is. Misschien weten we ook nog wel iets van de vroege kerk in Noord Afrika en Klein Azië, die vanaf de zevende eeuw met geweld werd weggevaagd door de oprukkende Islam, of van de tijd van de Franse Revolutie toen vrijwel alle priesters in Frankrijk werden gevangengezet, verdreven of onder de guillotine hun hoofd verloren. Maar hoe het ook zij: we beschouwen martelaarschap als iets van het verleden. Niets is echter minder waar!

Juist de twintigste eeuw is meer dan ooit de eeuw van de christenvervolgingen en deze duren onverminderd voort tot op de dag van vandaag. Het begint al in de Eerste Wereldoorlog met de ineenstorting van het Ottomaanse Rijk. Ruim twee miljoen christenen worden gedood, vooral in het gebied dat nu Turkije heet: Armeniërs, Pontische en Anatolische Grieken, Syriërs en Assyriërs. Enkele jaren later zou dit de 'genocide' genoemd worden. Het woord is nu algemeen, maar werd voor het eerst aan deze slachting gegeven. In dezelfde tijd breekt in Mexico de burgeroorlog uit, wat gepaard gaat met hevige christenvervolgingen. Misschien zegt de heilige martelaar Miguel Pro en zijn gezellen u nog iets.

Draak

Ook in diezelfde tijd rijst de Rode Draak op in de geschiedenis van de mensheid. Terwijl Maria in Fatima verschijnt, breekt in Rusland de oktoberrevolutie uit. Zeventig jaar lang zal de draak huishouden. Elke uiting van geloof wordt met ongekend geweld onderdrukt. Een grootmoeder die haar kleinkind voorleest uit de Bijbel, verdwijnt in de gevangenis. In Tsjecho-Slowakije worden in één nacht alle priesters en religieuzen van het hele land opgepakt en naar concentratiekampen vervoerd. Miljoenen christenen sterven in de Goelag archipel, in Chinese of Vietnamese kampen of op de 'killing fields' van Cambodja. Nu nog zijn er duizenden die worden gekweld in concentratiekampen in China en met name in Noord Korea.

Maar onze tijd wordt nu vooral getekend door religieus geweld dat geen ruimte laat voor andersdenkenden: in Eritrea, Soedan, Egypte, Pakistan, Saoedi-Arabië, Iran, Irak, Somalië, Afghanistan, maar ook in het boeddhistische Bhutan en het Hindoeïstische India, en op vele

andere plaatsen. Het zijn vooral christenen die hieraan massaal ten prooi vallen. Natuurlijk mogen we niet vergeten dat in het verleden ook christenen zélf anderen hebben vervolgd en zelfs elkaar in bloedige godsdienstoorlogen hebben bestreden, maar dat neemt niet weg dat er een bloedrode lijn van christenvervolging door de hele geschiedenis heen loopt en dat deze in onze tijd een heel nieuwe dimensie heeft gekregen. In Irak zijn ongeveer een miljoen christenen uit hun land verdreven. In verschillende Afrikaanse landen hebben islamitische regimes regelrecht de oorlog verklaard aan christelijke bevolkingsgroepen.

Ook in Egypte raken de Kopten toenemend onder druk. De reactie van een van de leiders van de Moslimbroederschap op de dood van paus Shenouda spreekt boekdelen. Hij zei te hopen dat Allah wraak op de paus neemt en hem en al z'n volgelingen in de hel stort. De boodschap is niet direct subtiel. Gelukkig zijn er ook andere stemmen. Veel gematigde moslims verklaren zich solidair met de Kopten en distantiëren zich van religieus geweld. Het is een teken van hoop.

Wat zal het worden? Zal de Arabische 'lente' ertoe leiden dat de gematigde vredelievende krachten binnen de Islam de overhand krijgen of juist de radicale krachten? Daarvan zal alles afhangen: de toekomst van het Midden Oosten en zelfs van onze wereld. Voorlopig lijkt helaas het laatste meer het geval. Het is een intentie om zeker in deze paastijd met vuur voor te bidden. En zeker ook voor de vervolgte christenen overal in deze wereld. Zij dragen letterlijk het Kruis met Christus in deze tijd. De Chaldeese bisschop Sako zegt: *"De tegenwoordige tijd is onze Goede Vrijdag. Wij ondergaan de passie van Christus op alle niveau's..."*. Het kan ons bijna beschaamd maken. Ons kost het geloof zo weinig. Soms hebben we zelfs het idee dat het ook niets mag kosten. Het moet alleen vrede en vreugde geven. Maar zo'n naïef geloof heeft Christus ons niet gebracht. *"Wie z'n kruis niet opneemt, elke dag opnieuw, kan Mijn leerling niet zijn..."*, zegt Hij. Uit het Kruis komt zegen. Doorheen het Kruis worden we geleid naar Opstanding. Dat is de vreugde en de hoop van Pasen: verdriet zal in vreugde verkeren en dood in leven, voor ieder die op Christus bouwt. Uit de offers van de martelaren van onze tijd zal uiteindelijk nieuw leven voortkomen voor kerk en wereld. <

Mgr. dr. Jozef M. Punt
Bisschop van bisdom Haarlem – Amsterdam

Uit de kroniek en de agenda

- 5 maart: Willibrorddag. Samen met mgr. Hoogeboom verzorgde de bisschop de Willibrordlezing over "bisdommelijk beleid".
- 6 en 7 maart: de bisschop voerde gesprekken met pastorale teams van verschillende regio's.
- 7 maart: de bisschop voerde overleg met provinciebestuur SVD over stichting van een nieuwe gemeenschap in Amsterdam.
- 9 maart: de bisschop had een gesprek met vertegenwoordigers van de Kleine Zusters van Charles de Foucauld over de vestiging van een gemeenschap in Amsterdam.
- 12 maart: de bisschop voerde overleg met de heer Arie Slob van de CU's Middags had de bisschop een vergadering met het bestuur van de Bisschoppelijke Vastenactie in Den Haag.
- 15 maart: de bisschop ontving aartsbisschop Karl von Habsburg in Amsterdam.
- 16 maart: de bisschop gaf een interview in RTVNH's Hollands Diep. 's Avonds gaf hij een lezing in Heemstede voor de Effata-groep.
- 17 maart: de bisschop vierde de Eucharistie met jongeren in Amsterdam in het kader van de Stille Omgang.
- 19 maart: Hoogfeest van Sint Jozef. De bisschop vierde zijn naamdag traditioneel met een Eucharistieviering en aansluitend bezoek aan de Abdij van Egmond.
- 21 maart: de bisschop nam deel aan het overleg van de Permanente Raad van de Nederlandse Bisschoppenconferentie in Utrecht.
- 23 maart: de apostolisch nuntius in ons land, mgr. dr. André Dupuy, werd door bisschop en hulpbisschop ontvangen in het Bisschopshuis. 's Middags ontvingen zij de priesterraad; mgr. Punt was later bij het afscheid van conciërge Henk Rusman.
- 26 maart: de bisschop overlegde met de Bisschoppelijke Commissie Missie en Ontwikkeling (BCMO) en de Conferentie Nederlandse Religieuzen (KNR) in het Bisschopshuis.
- 28 maart: bisschop en hulpbisschop ontvingen klasgenoten van het grootseminarie in het Bisschopshuis.
- 29 maart: de bisschop bezoekt een symposium in Amsterdam over christenen in moslimlanden en de aansluitende Avond van de Martelaren (zie ook: woord van de bisschop).
- 30 maart: de bisschop heeft in Den Bosch een interview met het Katholiek Nieuwsblad en voert ook in Den Bosch overleg met vertegenwoordigers van de KNR en mgr. Tobit uit Rome.
- Op 31 maart voert de bisschop overleg met mgr. Everhard Jong over de overdracht van de werkvelden Justitie- en Categorieel Pastoraat.

De kalender van de Goede Week en Pasen in de Kathedraal vindt u elders in dit nummer.

De oude, reeds lang verdwenen kerken van Zaandam en Oostzaan.

De bedoeling van deze serie artikelen is aandacht te besteden aan de verbeelding van de Bijbel (met name van het Oude Testament) in de kerkelijke architectuur. We behandelden al menige kerk in binnen- en buitenland. Ook in ons eigen bisdom zijn interessante kerken: de uwe? Is er ooit een boekje over verschenen? Stuur het ons vlug, onze voorraad is bijna op!

Het oude kerkje van Haaldersbroek met pastorie (schilderij Jan Kruijver 1885).

't Kalf

Exterieur van de Magdalenakerk.

't Kalf... Er wordt gezegd dat dit mooie dorp aan de Zaan zijn naam dankt aan een herberg die zo heette. Een romantisch idee, maar het is onjuist. De naam heeft te maken met het afkalven van de grond. Een kwaal die in deze streek veel voorkomt. Daarom dat de eerste kerken van ons bisdom op vastere grond, al in de achtste eeuw, dichter langs de duinen werden gebouwd. Oostelijk lag een onafzienbaar veengebied dat zich, door enkele riviermondingen onderbroken, van Vlaanderen tot in N.W.- Duitsland uitstrekte. De kolonisten vanuit de westelijke gebieden ontginnen tussen 950 en 1200 grote delen van Kennemerland, vaak door een efficiënte samenwerking van landheer en kerk. In het begin keerden de werkers na hun arbeid iedere avond naar huis terug, maar naarmate ze verder oostwaarts kwamen, werd dat moeilijker. Zo ontstond de behoefte in het veengebied dorpen (met kapellen) te stichten. De band met de moederparochies bleef nog lang bestaan, maar de latere stormvloeden en de daaruit voortvloeiende afkalving van de ontgonnen landen zal die band radicaal verbreken. Zo ontstaan de oudste Zaandorpen, zoals Assendelft, Wormer en Saenden (Zaandam). In 1155 wordt de heerlijkheid Saenden verwoest en later westelijk van de Zaan herbouwd.

De eerste parochies

In 1306 wordt voor het eerst 'Oostsaenden' (Oostzaan) genoemd. De parochiekerk daar wordt aan

S. Catharina gewijd. In het begin van de 15^e eeuw neemt het aantal gelovigen toe. Er wordt een aan H. Maria Magdelana toegewijde kapel gebouwd aan de Oostzijde van de Zaan, in de buurt van de Dam. De parochie ressorteerde onder die van Oostzaan. In 1440 richt Simon Laan, pastoor van Oostzaan, aan de bisschop van Utrecht een verzoekschrift om een zelfstandige parochie te mogen stichten aan 't Kalf. De bewoners rond de Wormerdam wonen 'te wijd van de Oostzakerkerk af.' De oorspronkelijke bul is nog bewaard en ligt in het archief van Zaandam. De opvolger van Simon Laan was het met diens verzoek helemaal niet eens en zo is het onduidelijk of er inderdaad een zelfstandige parochie kwam. In 1514 hebben Oostzaan en 't Kalf samen 280 haardsteden ('priesters en arme luiden meege-rekend') en zo'n 1100 communicanten.

In 1566 verlaat pastoor Bartholdus Wilhelmi alias Jacob Bart openlijk zijn kerk in Oostzaan en gaat over naar de nieuwe leer. De katholieke parochie van Oostzaan gaat verloren. In het geheim zal een heldhaftige pater Arnoldus ab Ischa nog wel de bewoners van 't Kalf bezoeken. Hij wordt met een schuit opgehaald door Willem Dirksz van 't Kalf. Door de afgelegenheid van 't Kalf en door het verval van het pad naar Oostzaan dringt de reformatie hier niet door. Helaas is het voor de priesters van buiten erg moeilijk om het geloofsleven te onderhouden. Daardoor ontstaat doopachterstand. Het geloof is echter taai en in 1630 treffen wij in de provisorische schuilkerk van 't Kalf de pries-

ter Jacob Rosant aan. Na eerst in kleine boerderijen gekerkt te hebben, wordt de volharding van de pastoor beloond en slaagt hij er in een vleethuis te kopen in de Haaldersbroek. Hier wordt later een kerk gebouwd. De buurtpastores zijn echter wat jaloers en na enig geharrewar besluit het Haarlemse kapittel dat de parochianen zelf hun keuze kunnen maken. In 1730 wordt het vleethuis vervangen door een houten kerkje. Het gebouwtje krijgt als bijnaam 't Spijker'. Het werd in 1887 gesloopt, maar de pastorie staat er nog steeds.

In het begin van de 18^e eeuw speelde de discussie rond het Jansenisme ook in deze streek. Uiteindelijk vestigen de Jansenisten zich aan het Papenpad in Zaandam en de Pausgezinden in de Magdalenaparochie van 't Kalf en in de nieuwe r.-k. Bonifatiusparochie die vanaf 1784 aan de Oostzijde kerkt. De Magdalenaparochie had energieke pastoors, waaronder de gebroeders Lexius. De oudste werd in 1798 de eerste president van Warmond, broerlief nam het over en een derde broer kosterde.

De bouw van de huidige kerk

Natuurlijk ging ik bij het schrijven artikel over 't Kalf te rade bij Jan Kalf, die samen met de oude Cuypers een enorm dik boek schreef over de katholieke kerken in Nederland. Kalf zegt: 'te Kalf aan de Zaan staat een driebeukige bakstenen kruiskerk gebouwd in sober-behandelde Gothiek naar ontwerp van de architecten Margry en Snickers in de trant van de kerk van Voorhout van dezelfde architecten. De

kerk is in 1887 in gebruik genomen.' In die tijd, zo'n dikke dertig jaar na de heroprichting van de Nederlandse bisdommen, waren er al aardig wat katholieke kerken gebouwd. Een evangelische predikant jammerde: 'de kerken die de Roomschen nu bouwen zijn (helaas vond hij) erg geschikt om ook de aanzienlijken en de beschaafden tot zich te trekken.'

De bouw van de kerk verliep niet zonder strubbelingen. Eerst zou de Hoornse architect Bleijs een ontwerp maken, maar het kerkbestuur kreeg bij zijn werk aan het kerkhof zo'n ruzie met hem, dat in 1844 werd besloten het werk te gunnen aan concurrent Margry. De aannemer wordt J. Slenters uit Haarlem, die voor 66.135 guldens de kerk zal bouwen. Hij is kennelijk geen vakman, want in april 1887 stortten de gewelven in. De schade valt mee en op 22 augustus kan de kerk toch worden ingewijd. Erger is de schade bij de watersnood in 1916, waarbij vele parochianen dakloos worden en de pastorie als kraamkamer wordt gebruikt. In 1931 en in 1963 worden gedeeltes van de parochie afgescheiden.

De kerk als gebouw

De kerk is, vooral van de zijkant gezien, heel imposant. Dat komt door de flinke toren, het forse transept en de hoge dwarsbeuken aan het schip. Voor de kerk staat een kloek Christus Koningbeeld. In 1944 was de gelofte gedaan dat op te richten als de parochie voor oorlogsrampen behoed zou blijven. Uit de bouwtijd dateren de oude altaar-retabels van Eugène de Fernemont. Uit de oude

kerk van Haaldersbroek werd het orgel eerst meegenomen, maar in 1929 voor 100 gulden verkocht. In 1932 wordt bij het zilveren feest van pastoor Jacobs een Mariaraam links in het transept aangebracht van de hand van Lou Asperslag. Onderin zitten Jesaja, David, Jeremia en Salomon (in een vreemde volgorde) gezellig te keuvelen lijkt het, maar in werkelijkheid zingen zij het lied dat meester Maegden in 1932 dichtte: 'de Maagd heeft gebaard, Hem die zon bracht op aard.' In 1959 komt er een nog fraaier groot raam bij van Joep Nicolas met voorstellingen van Kerstmis en in een wolk daarboven Hemelvaart. In 1964 wordt de kerk heringericht en wordt uit onderdelen van de oude preekstoel een nieuw verplaatsbaar altaar gemaakt. Het oude altaarretabel erachter blijft behouden. Bijzonder was dat men even gastvrijheid genoot in de hervormde kerk van Oostzaan.

Feesten

Met grote luister is in 1987 het honderdjarig bestaan gevierd. In 1997 bestaat de kerk 110 jaar. Het wierookvat mocht veel keren zwaaien. De parochianen zijn inmiddels gewend aan het uiterst merkwaardige oude wierookscheepje. Dat is een echt schip, compleet met kanonnen! Of er veel aanzienlijken en beschaafden (ik verwijs naar de eerder genoemde dominee) in de Zaanstreek woonden in die jaren, weet ik niet. Wel weet ik dat er nog steeds wakkere gelovigen actief zijn die graag hun diensten aan de samenleving van deze tijd willen aanbieden. <

Hein Jan van Ogtrop, Haarlem

Gebruik is gemaakt van de parochiekroniek die uitgegeven is ter gelegenheid van het 100-jarig bestaan van de Magdalenaparochie van 't Kalf in 1987 en van de publicatie 'Om mensen bewogen', uitgegeven bij het 110 jarig feest in 1997.

Het wierookscheepje. Petrus voorop, Andreas aan het roer.

Interieur.

Rob Mascini (links) na de mis met diaken Gelasius en de priester.

Diaken: bruggenbouwer tussen kerk en samenleving

Het Internationaal Diaconaat Centrum in Stuttgart-Rottenburg is het studiecentrum van diaconaat wereldwijd. Diaken Rob Mascini uit Heemstede is tussen 1998 en 2009 voorzitter van dit internationale centrum geweest. Het heeft hem op plekken overal in de wereld gebracht en mensen uit vele landen doen ontmoeten. Deze ontmoetingen hebben een grote impact gehad op zijn beleving van de waarde van de kerk, en in het bijzonder van het ambt van diaken, in de huidige maatschappij.

Dat bisschop Zwartkruis hem, in een tijd dat het priesterschap zwaar bediscussieerd werd en vele priesters uittraden, niet direct na zijn opleiding theologie tot priester kon wijden, vond Mascini niet eens zo erg. Hij was verliefd en trouwde. Toch voelde hij zich tijdens zijn pastorale werk steeds meer geroepen om gewijd te worden. Het antwoord aan deze roeping was zijn wijding tot diaken in 1980. In het ambt van diaken is het mogelijk om als getrouwde man de sacramentele

vertegenwoordiger van de diaconie in de kerk te worden. Dit ambt valt direct onder de bisschop. De diaken mag de meeste sacramenten bedienen; zo mag hij dopen, huwelijken sluiten en uitvaarten begeleiden. Bovenal is het ambt geworteld in de viering van de Eucharistie.

Hoewel de diakens een belangrijke rol hebben gespeeld in de verspreiding van het christendom in de eerste drie eeuwen, is het ambt vele eeuwen weg geweest uit de

Katholieke kerk. Het bestond alleen nog als een voorbereidingsperiode op het priesterschap. Pas in 1966 is het ambt officieel als een permanent en eigenstandig ambt in ere hersteld. Diakens hebben een bijzondere functie in de diaconale opdracht van de kerk: het aanwezig zijn van de kerk in de maatschappij.

Studiecentra

Een andere verschuiving die is opgetreden is er een van geografische aard. Waar het denken over diaconaat aanvankelijk vooral gebeurde in Duitstalige gebieden, is ook steeds meer in andere talen gepubliceerd. Dit had tot gevolg dat kennis beschikbaar kwam voor mensen in Afrika en Latijns-Amerika. Onder leiding van Rob Mascini zijn nu in de diverse continenten studiecentra opgericht die deze kennis kunnen verspreiden binnen de eigen cultuur van maatschappij en kerk. Vooral in Latijns-Amerika is het aantal diakenwijdingen in de afgelopen jaren flink toegenomen. Omdat het ambt zijn wortels heeft in de maatschappij, kon het westerse profiel van diaken echter niet probleemloos op een Afrikaanse of Latijns-Amerikaanse context worden geplakt. Het gaf zowel inhoudelijke als praktische moeilijkheden. In Afrika bijvoorbeeld, waar het huwelijk als een van de hoogste waarden wordt gezien, worden celibatair priesters niet altijd voor vol aangezien. Deze priesters zagen de diakens, die wel getrouwd mogen zijn, in eerste instantie als concurrenten voor hun positie in de parochie. Langzamerhand zijn zij gaan inzien dat de diakens een belangrijke rol spelen als bruggenbouwer tussen kerk en samenleving.

De manier waarop het Evangelie wordt verstaan, wordt voor een belangrijk deel bepaald door de problemen in de samenleving. De kracht van het ambt van diaken is dat het vaak mensen van middelbare leeftijd zijn,

Diaken Alirio is hoogleraar aan de jezuïetenuniversiteit in Bogota, Colombia. Hij is ecooloog. Vanuit zijn zorg om het milieu is hij theologie gaan studeren en werd hij diaken. Zijn zorg is heel concreet: het behoud van het Amazonegebied en de indianen die daar leven. Hij doceert nu ecologie en theologie. Dr. Alirio verbindt deze twee wetenschappen met elkaar: Het gaat om het behoud van Gods schepping. Vanuit die wetenschap geeft hij overal voorlichting. Niet alleen aan universiteiten, maar vooral ook aan de bewoners van sloppenwijken.

die over het spoor van hun eigen levensgeschiedenis, huwelijk en beroep midden in de samenleving staan. Zij zijn in staat om ethische en actuele vraagstukken te benaderen vanuit hun eigen ervaring en netwerk en hierin de dialoog te voeren tussen kerk en maatschappij. In Afrika worden diakens bijvoorbeeld aangesteld om te werken in hospices voor HIV/Aidspatiënten, in psychiatrische ziekenhuizen, onder daklozen en in dorpjes midden in afgelegen gebieden. >>

Wat is een diaken?

In Nederland is het begrip diaconie bekend vanuit de protestante calvinistische traditie: hulp die zich beperkt tot mensen in financiële nood. Vanuit de katholieke traditie en vanuit recent bijbelonderzoek zoekt de katholieke kerk naar een bredere invulling van wat de diaconale opdracht van de kerk hoort te zijn. Paus Johannes Paulus II heeft uitdrukkelijk gezegd dat de diaken een functie heeft in het verspreiden van het evangelie als een boodschap van hoop voor de wereld. De diaken is niet voor niets degene die het evangelie leest in de Eucharistie. In de officiële Vaticaanse documenten* staat geschreven dat diakens moeten werken op plaatsen waar de openbare mening wordt gevormd of waar ethische normen worden toegepast: scholen, universiteiten, de moderne communicatiemiddelen en journalistiek. Diakens kunnen zich in overleg met de bisschop ook op politiek terrein begeven. In de afgelopen decennia is er een verschuiving opgetreden om de noden van de mensen breder te zien dan alleen financiële noden: het gaat om de verkondiging in woord en daad van het koninkrijk Gods: de Wereld zoals God hem bedoeld heeft.

* Directorium voor de dienst en het leven van permanente diakens, Utrecht 2000 p.39

>> **Vieren van het leven**

Rob Mascini is in zijn werk voor het IDC geraakt door de aanwezigheid van diakens in moeilijke situaties. "Een ervaring die me altijd zal bijblijven is een Eucharistieviering in een kerk in Zimbabwe. De mis duurde ruim drie uur, ik zat op een stoel met slechts drie poten omdat er niks beters te vinden was en ik verstond geen woord van wat er werd gezegd. Toch raakte het me tot in mijn tenen om daar samen te zijn met zo'n 1000 mannen en vrouwen, waarvan het overgrote deel jongeren onder de dertig jaar, wiens leven direct of indirect door HIV/AIDS wordt bepaald. Ondanks de voortdurende nabijheid van de dood, of misschien wel juist dankzij deze nabijheid, wisten de mensen de Eucharistie

te vieren als een manier om het leven te vieren: het Leven dat groter is dan een individueel mensenleven. Wanhoopstranen worden vreugdetranen, dood wordt opstanding. Ik ben er sterker door gaan beseffen dat mijn wortels, en die van de kerk, liggen in het werkelijk vieren van de Eucharistie. Ze komen voort uit de inspanningen van de christenen die in de eerste drie eeuwen van de kerk radicaal uitkwamen voor het Hemelse Koninkrijk in plaats van een aards koninkrijk. Stonden ook wij maar wat meer radicaal op voor ons geloof in een Wereldkerk waarin we door het brood en de wijn met elkaar verbonden zijn."

"Ik heb me sterk gemaakt voor de verspreiding van het diaconaat over Afrika en Latijns-Amerika. Ik zou bisschoppen adviseren mensen te werven voor het diaconambt, omdat ze komen uit de eigen omgeving, de taal van de mensen verstaan en de maatschappij begrijpen. Juist die functie van bruggenbouwer tussen kerk en samenleving is zo belangrijk, daar en niet minder ook hier in Nederland." <

Interview: Evert Veldman

Hier ligt een 23-jarige vrouw. Ze ligt in hospice Bulawayo in Zimbabwe. Alle mensen die hier warden verzorgd, zijn verhoederd. Dat gebeurde in de tijd dat deze foto werd gemaakt. Er waren toen al geen dokters meer en geen verpleging. Alleen een handjevol vrijwilligers en de diakenen. Aan het beddegoed kun je zien dat de vrijwilligers (een soort "Zonnebloem") zo lang mogelijk en zo goed mogelijk de patiënten in waardigheid begeleid hebben. Wat ze hadden, hebben ze gegeven. Zimbabwe was tot voor een paar jaar geleden een heel welvarend land was. Zulk beddegoed vind je nergens in gewone ziekenhuizen in Afrika of elders in de derde wereld. Het maakt alles extra wrang. Tijdens een eerder bezoek bezocht Rob Mascini alle patiënten van dit hospice: "Ik hoefde toen alleen maar te bidden en de zegen te geven. Er was toen grote wanhoop. Ieder riep om God. Deze keer waren de mensen door de honger apathisch geworden en te ziek om nog te praten of te roepen."

"Diaken Josef is timmerman. Hij leert dakloze straatjeugd het timmerberoep. Vervolgens helpt hij hen aan een baantje."

Is er echt plaats in onze herberg?

De zoektocht van nieuwe katholieken om zich thuis te voelen

Op 8 september wordt voor de tweede keer een speciale dag voor 'nieuwe katholieken' georganiseerd. Het blijkt een welkom initiatief: "Soms voel ik mij als een vreemdeling in mijn eigen kerk", zei een deelnemer aan de vorige bijeenkomst. Volgens Liesbeth van Gool heeft dat verschillende oorzaken.

In onze kerkgemeenschappen heerst vaak een 'ons kent ons'-gevoel. Families die elkaar al generaties lang kennen, gewoontes die zijn ontstaan, werkgroepen die al jaren uit dezelfde mensen bestaan. En dan komt er iemand 'vreemd' binnen lopen aan het begin van de mis. Je hoort bijna het geroezemoes: Ken jij die? De nieuweling voelt zich kwetsbaar en onzeker.

Dan is er nog iets aan de hand met onze kerk en dat maakt mij vaak ook trots. Er zijn veel stromingen binnen onze kerk. Dat heeft soms te maken met de tijd waarin je bent opgegroeid of met de pastoor van de parochie waarin je je geloofsopvoeding hebt gekregen. We kunnen die stromingen progressief, klassiek, orthodox, 8 mei, conservatief en wat nog meer noemen, maar we blijven wel allemaal binnen de kerk. Dat vind ik mooi: al die verschillende mensen die hun weg zoeken door het leven met God. Mensen die ondanks alles samen de Eucharistie vieren.

Handreiking

En dan kom je binnen als zoekende vreemdeling in deze wereld, waar velen het niet eens met elkaar lijken te zijn. Een wereld waar sommigen zich zondags met regelmaat verzamelen rond het altaar en sommigen alleen op Pasen en Kerstmis. Je bent nieuwsgierig en op zoek naar God of sporen van God. Je wilt het ervaren. Wat doe je dan?

Het blijkt lastig om met iemand in contact te komen die je verder kan helpen. Iemand vertelde zelfs dat het door mensen in het kerkgebouw werd afgeraden vanwege alle gedoe op dit moment. Wie reikt je de hand om over de drempel te durven stappen in die onbekende wereld, waar mensen een religieuze taal spreken die je vreemd is? En dan op een gegeven moment de dag waarop je gedoopt wordt. Je wordt opgenomen in de gemeenschap, maar de ervaring heeft geleerd dat het soms lastig is aansluiting te vinden. Als 'nieuwe katholieken' eenmaal een vrijwilligersplek hebben gevonden en een groep 'lotgenoten' waarmee ze over hun ervaringen kunnen praten, gaan ze zich een beetje op hun plek voelen. Maar er is nog meer. Vaak ervaren deze nieuwe katholieken hun geloof iets anders dan mensen die ze in hun parochies tegen komen. Mensen die katholiek zijn vanaf hun geboorte en daar tevreden mee zijn. Mensen die graag iets voor de naaste doen. Mensen die zich met hart en ziel inzetten voor hun parochie met tijd, geld en energie. Mensen die vanuit de hiërarchie zijn losgebroken, die zich nooit meer klein en zondig willen voelen. Mensen die de wereld een beetje mooier willen maken en zich daartoe geroepen weten door Christus. Daarvoor hebben de nieuwe katholieken grote bewondering en ze willen graag meedoen. Maar soms hebben ze ook behoefte aan mystiek. Aan de mystiek van onze sacramenten, die ze diep voelen, behoefte aan aanbidding en Rozenkransgebed. Aan contact met de geestelijke wereld die Christus voor ons heeft bereid. En dan voelen ze zich op sommige plaatsen een vreemdeling in hun eigen kerk.

Daarom was een dag voor nieuwe katholieken nodig en maken we er een jaarlijks terugkerend initiatief van. Zodat ze deze

ervaring kunnen delen en tegemoet kunnen komen aan hun behoefte om zich over te geven aan de diepe Liefde die in alle intimiteit van de eenwording met Christus kan worden gevoeld en waarvan het hart kan overstromen. Want als je vermoedt dat je de enige bent in je plaatselijk gemeenschap die zo voelt, is het soms lastig deze overweldigende emotie toe te laten. <

Liesbeth van Gool

Meer informatie

Op zaterdag 8 september 2012 vindt in Heiloo voor de tweede keer een ontmoetingsdag voor nieuwe katholieken (en hun begeleiders) plaats. De dag is bedoeld voor mensen die nog niet zo lang geleden zijn opgenomen in de katholieke Kerk. Ook nieuwe katholieken die aan de eerste ontmoetingsdag hebben deelgenomen, zijn weer van harte welkom. Het programma begint om 10.00 uur en eindigt om 16.00 uur. Locatie: Julianaklooster, Hoogeweg 65, Heiloo. Opgeven via >> info@olvternood.nl (s.v.p. indien van toepassing dieet doorgeven). Meer informatie: Mirjam Spruit, afdeling Catechese: (023) 511 26 35, e-mail >> mspruit@bisdom-haarlem-amsterdam.nl. Het volledige programma staat op de website van het bisdom: >> www.bisdomhaarlem-amsterdam.nl

Overal zijn tekenen dat de zomer in aantocht is en de bomen zitten in het blad. Hoewel de tuin wel groen is, staat lang nog niet alles in bloei. Wat mij wel opvalt is dat iedereen zijn huis uitkomt. Na de kou van de winter heeft men zin in een praatje en loop je niet gehaast voorbij. Mensen zijn lekker buiten in de tuin aan het werk en kijken naar spelende kinderen in de zon.

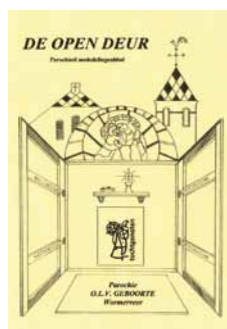
door Eleonora Hoekstra-Ros

Veel MOV- werkgroepen in de parochies kiezen dit jaar als hun Vastenactieproject de sloppenwijkbewoners in de Ethiopische hoofdstad Addis Abeba. Met de gelden wil de Vastenactie hun levensomstandigheden verbeteren door hen te steunen voor een zelfstandig- en menswaardig bestaan.

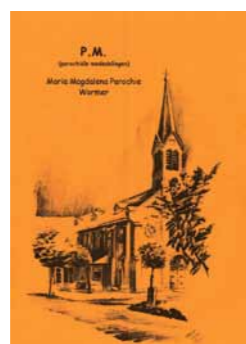
Zo brachten leden van het koor "Rotsvast" met hun huisorkest en een gastkoor een gevarieerd programma na de zondagse viering van 18 maart jl. Enkele leden zorgden voor koffie

en taart. Alle baten zijn voor het vastenproject. Deze uitnodiging staat in het Parochieel mededelingenblad **De Open Deur van Parochie O.L.V. Geboorte Wormerveer**. Als eenling kun je weinig doen, maar als we allemaal wat doen, in welke vorm dan ook, bereiken we veel.

Parochianen van de **Maria Magdalena Parochie te Wormer** melden in het P.M. (parochiële mededelingen) dat zij de Vastenactie steunen met een project voor het Nelson Mandela Township in Zuid-Afrika door bakken violen te verkopen. Bestellingen kunnen in de Vastenactiebus in de hal

van de kerk gedeponeed worden. De werkgroep verzorgt ook een sobere maaltijd. De opbrengsten worden aan kleine sportprojecten besteed ten behoeve van de jeugd.

Het parochiebestuur van de **Corneliusparochie te Limmen** wil een handboek samenstellen van alle zaken die kerk, gebouwen, geloofsgemeenschap en dergelijke aangaan en zoekt parochianen die wellicht ervaring hierin hebben. Veel zaken binnen de geloofsgemeenschap vindt men normaal, het gebeurt gewoon. Hoe de zaken precies geregeld zijn, dat weet eigenlijk niemand. Daarom wil men de kennis die vrijwilligers binnen de gemeenschap hebben, vastleggen voor hun opvolgers. Gedacht wordt om voor dit kortlopende project een kleine groep te vormen met enige computerervaring.

De **Rooms-Katholieke H. Adelbertusparochie te Haarlem** vraagt in haar **Parochieel Informatieblad Onderweg** aan haar parochianen om na ieder Hoogfeest hun mening kenbaar te maken via een mail. Het parochiebestuur wil deze informatie gebruiken voor een evaluatie. Daarin kan men vertellen dat men tevreden is over de vieringen of wat meer aandacht verdient. Schriftelijk kan men ook zijn reacties indienen bij het adres van de parochie.

In het **parochieblad Rondom de Toren** van de **parochie Onze Lieve Vrouw Onbevlekt Ontvangen te Overveen** wordt melding gemaakt van het tekenen van het ereteken van Sint Bavo aan een parochiaan. Het parochiebestuur heeft deze onderscheiding aangevraagd. Sinds kort kent het bisdom Haarlem-Amsterdam deze erkenning toe aan mensen die zich minstens twaalf en half jaar of langer verdienstelijk hebben gemaakt voor hun parochiegemeenschap.

De **Nicolaas parochie te Amsterdam** bestaat dit jaar 125 jaar. In dit jubileumjaar wil de werkgroep herinneringen naar boven halen. Zij denkt aan herinneringen die parochianen hebben aan vroeger en waarvan het jammer is dat zij in de vergetelheid zijn geraakt. Foto's van trouwerijen of andere evenementen die voor een jubileumuitgave of voor een expositie kunnen worden afgestaan zijn welkom. Neem contact op met het kerksecretariaat, pr. Hendrikkade 73, 1012 AD Amsterdam of met het mailadres: >> jubileum@nicolaas-parochie.nl. Als jubileumgeschenk denkt men aan restauratie van het Wilhelm Sauer orgel. Het is niet enkel een terugblik er wordt ook vooruit gekeken. Parochianen

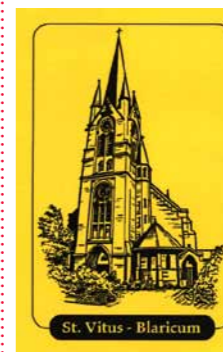

met een visie kunnen hun verwachtingen en suggesties naar bovengenoemd e-mailadres mailen.

In de **Kapelkrant, het contactblad voor de geloofsgemeenschap van de Begijnhofkapel** en het centrum voor Eucharistische bezinning, voor gebed en stilte, staat dat het bescheiden winkeltje van voorheen, waarin religieuze artikelen werden verkocht, een groter verkoopoppervlak heeft gekregen door kasten en rekken van de Abdijwinkel aan de Nieuwezijds Voorburgwal, Amsterdam er bij te betrekken. De vrijwilligers van de Begijnhof runnen naast hun winkeltje een infocentrum voor religieuze vragen.

Het **parochieblad van de R.-K. Parochie HH. Matthias-Laurentius Alkmaar en R.-K. St. Michaël -Zuid-Schermer** neemt in de Paastijd een oproep op van het Isba-fonds om paaspakketten te verstrekken aan mensen die financieel en sociaal in een moeilijke positie verkeren. Door bezuinigingen wordt er steeds meer een beroep op het Isba-fonds gedaan. De inzameling vindt plaats voor en na de Eucharistievieringen. Gevraagd wordt houdbare levensmiddelen in de dozen te zetten. Gedacht wordt aan: koffie, thee, blikgroeten en kaarsen enz. Verder zijn badhanddoeken en toiletartikelen welkom.

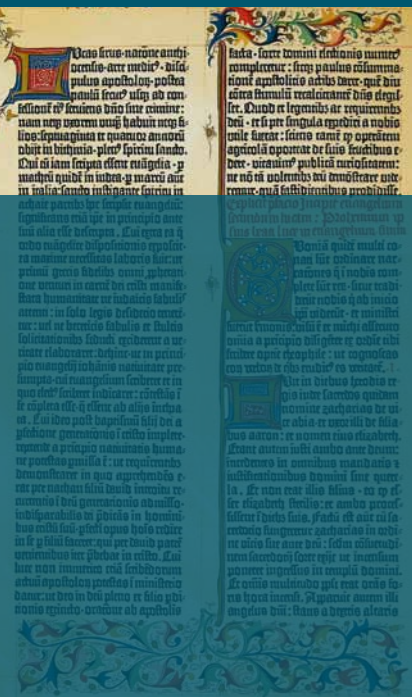
De kinderen van de **parochiegemeenschap St. Vitus - Blaricum** worden weer op palmzondag uitgenodigd om paaseieren te zoeken in de pastorietaan. Na de viering heeft een paashaas veel eieren verstopt. Er zijn leuke prijsjes te winnen voor degene die een gekookt ei vindt met een cijfer er op. Dit staat in het contactblad **Galmgaten** te lezen.

Aan de kinderen van de **parochie Sint Jozef te Bennebroek** wordt gevraagd om eerst naar de aula van de school te komen om een palmpaasstok te maken. Daarna gaan ze in processie naar de kerk. Als goede tip wordt aan de kinderen in het **parochieblad Van Hier Uit** geadviseerd eerst het verhaal over Palmzondag te lezen en eens na te denken over de vraag waarom er een palmtakje in het broodhaantje wordt gestoken en waarom de palmpaasstok de vorm heeft van een kruis.

Op Witte Donderdag worden er speciale Witte Donderdagbroodjes gebakken door een bakkerijfabriek volgens een artikelletje in het **maandblad ZES...EEN** van de **parochie Onze Lieve Vrouw van de Heilige Rozenkrans te De Goorn**. Na de vieringen kunnen parochianen hun bestellingen opschrijven op een lijst. De broden worden in de viering van Witte Donderdag gezegend, want Jezus heeft zichzelf gegeven als brood, als voedsel voor velen en dat wordt op Witte Donderdag gevierd. De gezegende broden kan men weggeven aan iemand die ziek is, die alleen is, aan iemand die een steuntje in de rug nodig heeft, of u eet het zelf met eerbied en aandacht. De bakkerijfabriek bakt de broden gratis en de opbrengst van de verkoop gaat naar Bake for Life. Dat is een organisatie in de derde wereld die gehandicapten een kans geeft om een bakkersopleiding te volgen en een salaris te verdienen en om een onafhankelijk leven te leiden.

Staat vinyl vaker op dan Jezus Christus?

Vinyl staat vaker op dan Jezus Christus. Al twee keer dood verklaard en nu voor de derde keer herrezen: vinyl. Iedereen wil zijn favoriet uit de jaren negentig op 33 toeren. Zo luidde de kop van een krantenartikel. Het vertelde dat ondanks CD's, DVD's, muziek downloaden op je Ipod de grammofoonplaat gemaakt van vinyl weer populair wordt. En niet voor de eerste keer. Al twee keer was de grammofoonplaat dood verklaard. Maar opnieuw draaien mensen hun platen op hun platenspeler, die ze bewaard of opnieuw hebben aangeschaft.

De vergelijking met Jezus Christus is interessant. Jezus is maar één keer dood verklaard – beter vermoord – en vervolgens één keer opgestaan, verrezen, vertelt de kop van het artikel. Zouden alle lezers de vergelijking begrepen hebben? Ik denk het niet. Altijd wordt er rond de grote feestdagen onderzoek gedaan naar wat mensen nog weten van hun betekenis. Over Pasen lees ik: *Mensen van rond de dertig associëren Pasen eerder met de paashaas dan met Jezus. En van wie ouder is, denkt maar zo'n tien procent bij Pasen aan bezinning, vergeving en overwinning op de dood.* Dat Kerstmis populairder is dan Pasen en zeker Pinksteren is wel te begrijpen. Een pasgeboren baby is nu eenmaal leuker om naar te kijken dan naar een uitgemergelde man aan een kruis. De boodschap van Pasen – een vermoorde man die opstaat uit de dood – is hard en ongelofelijk.

Zand erover

Is Pasen dus alleen maar een lentefeest met eieren, hazen en een ontluikende natuur? Wij zeggen daar tegenin: Pasen is meer! Maar eerst geven wij onze ogen de kost en leggen wij onze oren te luisteren. In Syrië vechten mensen vertwijfeld om vrijheid. Er vallen vele doden. Armen in de krottenwijken van Addis Abeba in Ethiopië vechten om te overleven. Je collega heeft te horen gekregen dat hij van de korte tijd dat hij nog leeft, er het beste maar van moet zien te maken. En een jonge meid is helemaal de weg kwijt en roept: Was ik maar dood! Zijn wij niet gek door te spreken over nieuw leven, over verrijzen, opstaan uit de dood? Dood is toch dood? Zand erover, het graf gesloten?

Er trekt een jongeman door het stoffige zand van Palestina. Hij spreekt gloeiende woorden. Hij doet blinden zien en doven horen. Hij zet mensen weer op hun benen. Hij bevrijdt al wie gevangen zit in zichzelf. Hij wekt mensen tot leven die dood – als dood zijn. Hoera, lang zal deze redder leven! Ja, dat riep men bij de intocht in Jeruzalem, dat roepen wij, maar een paar dagen later werd hij door de machthebbers vermoord, aan een schandelijk kruis getimmerd. Hij schreeuwde het uit, hij riep om zijn God, maar het bleef stil. Hij stierf en werd begraven. Het graf gesloten. Maar dan. Vrouwen komen naar zijn graf. De steen ervoor was weggerold. Hebben ze zijn lichaam weggehaald? In het graf zit een jonge man in het wit. Hij zegt: Jezus is verrezen! Hij is niet hier. Hij gaat u voor naar Galilea!

Je gelooft het of je gelooft het niet: de oude verhalen vertellen ons: God accepteert het niet dat Zijn licht van het begin, dat opnieuw aan het licht kwam in Jezus van Nazareth, gedooft wordt.

Vinyl staat vaker op dan Jezus Christus

Al twee keer dood verklaard en nu voor de derde keer herrezen: vinyl. Iedereen wil z'n favoriet uit de jaren negentig op 33 toeren.

© Lees meer op pagina 14

Het zal moeten blijven schijnen! God accepteert het niet dat mensen die Hij eens bevrijd heeft uit de slavernij opnieuw onderdrukt worden. Maar wat kopen wij daarvoor? De nabestaanden van de slachtoffers in Syrië? De armen in Addis Abeba? De zieke man die de dood voor ogen heeft? Die jonge griet die dood wil? Niks als het bericht over de wederopstanding van de grammofoonplaat in de krant klopt. Het klopt als het waar is dat Jezus Christus één keer is verrezen, opgestaan uit de dood. Maar is dat wel zo? Als Jezus één keer is verrezen, dan zeggen we: Fijn voor je, Jezus, dat God, je Vader, je heeft doen opstaan uit de dood. Maar wat hebben wij eraan in onze duisternis en verdriet? Daar gelooft een normaal mens toch niet in?

Het laatste woord

Pasen is echter veel meer dan hazen en eieren en wie weet: mooi weer. De boodschap van Pasen is dat God ons toeroept: Mens, wat je ziet en hoort om je heen aan duisternis, aan onvrijheid is het einde niet! Ik daag jullie uit om Mijn weg te volgen, de weg te gaan die Mijn zoon Jezus heeft voorgedaan. Het is een weg van samen breken en delen, van samen zoeken naar licht en vrede voor al die mensen – zijn wij het zelf? – die nu nog in duisternis en onvrede moeten leven. Samen moeten we met Jezus opstaan uit al die dood en dat verderf dat je om je heen ziet en hoort. Een keer? Nee, vele keren! Dag na dag! Ook al verklaart men ons voor gek, wij blijven roepen: ...en toch! De dood heeft niet het laatste woord.

Vinyl, de grammofoonplaat, staat helemaal niet vaker op dan Jezus Christus! Jezus staat wel tien, twintig, honderd, duizend keer vaker op dan de grammofoonplaat. Wanneer? Als wij Gods licht van den beginne, Zijn bevrijdende Geest niet laten doven, maar handen en voeten geven in ons midden en overal waar wij mensen ontmoeten die schreeuwen om licht en bevrijding. Wij horen dat de jongeman in het wit de vrouwen wegstuurt van het graf. Weg van 'dood is dood', over, uit en sluiten. Hij gaat hen, maar ook ons, voor naar Galilea. Galilea, een uithoek in het heilig land. Zeg maar Noord-Holland. Hier dus. Hier moeten wij roepen en er vervolgens naar handelen: Jezus leeft en wij met hem! Dan wordt het – met of zonder hazen en eieren – Pasen. Dan is het Pasen – hier en nu! <

Ko Schuurmans

In verband met mijn aanstaande pensionering is dit na 23 jaar mijn laatste maandelijkse bijdrage aan Samen Kerk. Ik dank de redactie voor de ruimte, die zij mij heeft gegeven. Ik groet u, lezers, hartelijk en dank u voor de bemoedigende reacties die ik ontvang. Dat God u allen mag zegenen!

Ko Schuurmans

Jaar van het Geloof:
11 oktober 2012 tot en met 24 november 2013

Pastorale aanbevelingen verschenen

Een persoonlijke reflectie

Zoals ik in één van de vorige nummers van Samen Kerk schreef, zal van 11 oktober 2012 tot en met 24 november 2013 het *Jaar van het Geloof* plaats vinden in onze Kerk. Met dit *Jaar van het Geloof* wil de paus een ieder van ons uitnodigen om de kostbare gave van het geloof (opnieuw) te ontdekken en te delen met anderen. Met andere woorden: *zelf herbronnen om weer door te geven*.

Het Jaar van het Geloof zal beginnen op 11 oktober 2012, op de 50ste verjaardag van de opening van het Tweede Vaticaans Concilie (een grote kerkvergadering, die duurde van 1962-1965). Op die datum is het ook 20 jaar geleden dat de Catechismus van de katholieke Kerk werd gepubliceerd. Het Jaar van het Geloof wordt afgesloten op 24 november 2013, op het Hoogfeest van Christus Koning van het Heelal.

Natuurlijk vond ik de **pastorale aanbevelingen** op internet, die speciaal voor dit jaar zijn uitgegeven (zie

in het kader). Het doel van de aanbevelingen, is om het *Jaar van het Geloof* in de praktijk vorm te geven. Onmiddellijk dacht ik aan allerlei activiteiten die we als bisdom, dekenaten of parochieregio's in het teken van dit *Jaar van het Geloof* zouden kunnen plaatsen of zouden kunnen organiseren. Dankzij goede raadgevers in mijn omgeving, besepte ik echter dat het de kunst is om niet te hard van stapel te lopen. Dit *Jaar van het Geloof* confronteert mij en u heel persoonlijk met ons eigen geloof. Ben ik een aantrekkelijk christen? Ben ik een mens, waarbij anderen graag in de buurt willen zijn en blij van worden? Betekent mijn geloof iets in mijn dagelijks leven? Werkt het geloof door in mijn dagelijks leven en kunnen anderen dit zien? En doorgetrokken naar de parochieregio: hoe welkom zijn wij voor nieuwe mensen? Waar kunnen nieuwe mensen een plaats vinden in de parochie?

Naast initiatieven die wellicht in het kader van het *Jaar van het Geloof* ondernomen zullen worden, is het belangrijkste dat er iets in mijn – en wellicht onze – houding verandert. Dat we opnieuw beseffen, dat het geloof de kostbaarste schat is ons leven. “Waar onze schat is, zal ook ons hart zijn”. Fascinerend vind ik bijvoorbeeld in het leven van Edith Stein dat zij op een avond een boek las van Teresa van Avila en in één keer besepte “Dit is de waarheid”. Vanaf dat moment kreeg haar leven definitief een andere wending en invulling. Ook in het evangelie zien we iets dergelijks, als de leerlingen *meteen* alles achterlaten en *kunnen* achterlaten om Jezus te volgen. Ik hoop dat het *Jaar van het Geloof* voor u en mij een

gelegenheid kan zijn, dat we iets zullen ervaren van dit type geloof.

En wilt u dan toch een aanbeveling voor het *Jaar van het Geloof*? Uit recent promotieonderzoek blijkt dat bij het tot geloof komen van mensen de vriendschap met een gelovige cruciaal is. De promovenda gaf dus ook als aanbeveling: nodig mensen uit voor het eten! Zo creëer je een plek voor vriendschap, gesprek (over het geloof) en een thuis voor mensen. Is dat niet wat alle mensen nodig hebben? <

Mirjam Spruit

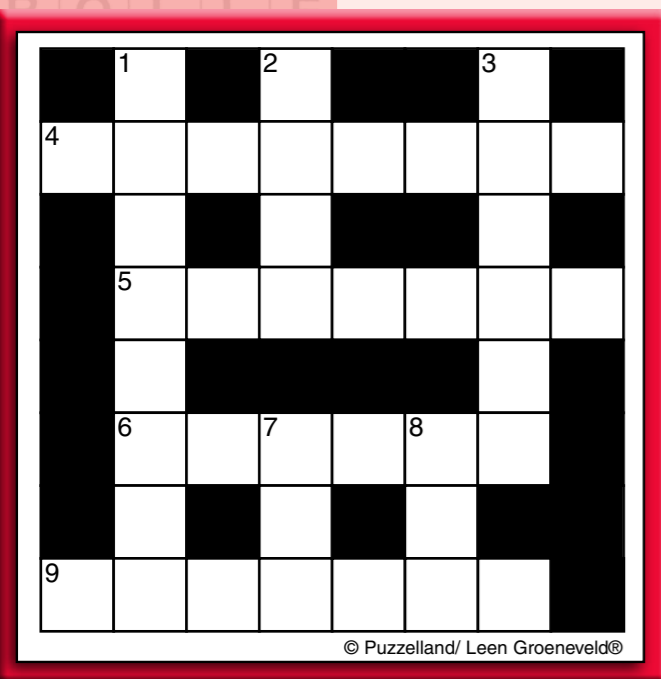
Pastorale aanbevelingen in het kort

Rode lijn in de aanbevelingen is ten eerste om op alle niveaus aandacht te besteden aan de belangrijkste documenten van het Tweede Vaticaans Concilie. Kennis van de inhoud van deze documenten kunnen enorm helpen om het evangelie toe te passen en te beleven in de 20ste en 21ste eeuw. Ten tweede is er op alle niveaus de aanbeveling om de *Catechismus van de katholieke Kerk* (weer) te bestuderen en waar nodig meer toegankelijk te maken. Ten aanzien van deze thema's zal in ons bisdom de Tiltenberg in elk geval enkele cursussen aanbieden. Wellicht is dit ook te realiseren door enkele (parochie) regio's.

Hieronder volgt nog een greep uit de overige aanbevelingen: pelgrimstochten naar Rome worden aangemoedigd, evenals een bezoek aan de Wereldjongerendagen in Rio in de zomer van 2013. Ook worden een verdere devotie tot Maria en oecumenische initiatieven aanbevolen. Evenals het leggen van een relatie te leggen tussen geloof en kunst en om samenwerking te zoeken met het onderwijs/leerkrachten. Ook is er hoop op een hernieuwde creatieve dialoog ontstaat tussen geloof en rede in de academische wereld en de wereld van de cultuur.

Deze brief en ook de aanbevelingen zijn te vinden via >> www.rkdocumenten.nl of >> www.bisdomhaarlem-amsterdam.nl (onder Afdelingen, 'Catechese'). Of via >> mspruit@bisdomhaarlem-amsterdam.nl zijn zowel de brief als de aanbevelingen per post aan te vragen o.v.v. uw naam en adres.

'n beetje crypto

© Puzzelland/ Leen Groeneveld®

Horizontaal

4. Komt die geestelijke de kerk niet uit? (8); 5. Staat te boek als de mooiste vrouwelijke vis (7); 6. Verkalkt kerklied (6); 9. Vrekken aan de was (7).

Verticaal

1. Door produceren doen functioneren (8); 2. Met die hond ben je mooi klaar (4); 3. Het is gewoon een uitgedreven vis (6); 7. Muziek van Jan en zijn maat (3); 8. Houding waar de Engelsen lucht van krijgen (3).

Oplossing opsturen naar het redactiesecretariaat Samen Kerk, Postbus 1053, 2001 BB Haarlem

Prijswinnaars februari 2012

Mevr. Lysink Smeets te Heemstede; P.F. Dekkers te Hoofddorp; mevr. M. van Gemert te Heemskerk. Namens de redactie van harte gefeliciteerd. Uw prijs wordt toegestuurd.

Oplossing februari 2012

. . . . s . . t
b o n n e t j e
e . o . m . . .
z e n d i n g .
o . . . a . e .
r a t . r i n g
g . o . t . i .
d i e n s t e n

Het bisdom Haarlem-Amsterdam is rijk aan migranten. Deze migranten geven kleur en dynamiek aan de katholieke kerk in zijn huidige vorm. Het missiesecretariaat wil in een serie interviews enkele van deze migrantengemeenschappen aan u voorstellen.

Deze maand: All Saints Church, de gemeenschap voor de Engelstalige Afrikanen

Waar: de Boomkerk, Admiraal de Ruijterweg 408, Amsterdam,
Sinds: in 1980 is de Sociëteit voor Afrikaanse Missiën (SMA) begonnen met een project van pastorale en praktische diensten voor Afrikaanse migranten. In 1994 is het Afrikahuis officieel geopend. In 2008 is All Saints geweken naar de Boomkerk in Bos en Lommer.
Informatie: www.afrikahuis.com

Zondag = Kerk!

Een verregende woensdagmiddag. Ik ben op bezoek bij Felicia en Chima Ekeocha, moeder en dochter, van origine Nigerianen en zeer actief in de kerk. Op de schoorsteenmantel pronkt een beeldje van een Afrikaanse vrouw met een kind in een omslagdoek op haar rug en een stapel brandhout balancerend op het hoofd. Ernaast een beeldje van de Heilige Maria. Twee vrouwen die twee werelden vertegenwoordigen die samenkomen in de All Saints Church: Afrika en de Katholieke kerk.

In de All Saints Church zijn grofweg drie groepen mensen te onderscheiden: de Ghanezen, de Nigerianen en een kleine multiculturele groep. Ook al staan Ghanezen en Nigerianen traditioneel tegenover elkaar als zeg, de Nederlanders en de Belgen, in de kerk zijn de overeenkomsten bepalend: Afrikaanse migran-

ten, christenen, Engels sprekend. Ze hebben een Ghanese priester, John Affum. In de kerk wordt uitbundig gezongen en geklapt, tijdens de collecte komt iedereen naar voren en bij speciale gelegenheden biedt men offergaven in natura aan. Het is naast een religieuze, ook zeker een sociale aangelegenheid. Na de dienst die twee tot twee en half uur duurt, blijven mensen vaak nog lang nazitten. Zondag is kerk.

De meeste kerkgangers komen uit de Bijlmer. In de tijd van het Afrikahuis kwamen er gemiddeld 500 mensen naar de kerk. Nu de gemeenschap heeft moeten verhuizen naar de Boomkerk is het aantal gedaald tot 100-150 mensen. Paradoxaal genoeg is de afstand voor veel parochianen een belemmering, terwijl het onderweg zijn kenmerkend is voor migranten, en zeker ook tot uitdrukking komt in de diverse processies. Op het feest van Maria Tenhemelopneming, met Hemelvaart en ook op Palmzondag

trekt men in processie door de wijk. Heel fysiek verbindt men zich aan geloof, door onderweg te gaan in een processie, door in de 40-dagentijd bewust te vasten en iedere vrijdag alle 14 staties van de Kruisweg langs te lopen.

Er is een lied dat traditioneel in de Vastentijd wordt gezongen: "God of mercy and compassion", Heer heb genade en medelijden. Het laat je nadenken over je eigen leven, maar ook over de positie van mensen die het minder goed hebben. Er zijn mensen die het gewoon niet kunnen betalen om van de Bijlmer naar de Boomkerk te komen. Jazeker, we zijn van plan ons meer in te gaan zetten voor missieprojecten in onze thuislanden, maar of je het gelooft of niet, er zijn mensen in Nederland die er slechter voor staan dan mensen in Afrika. Zorg voor mensen begint letterlijk om de hoek! <

Evert Veldman,
Bureau Missie en Ontwikkeling

De Vastenaktie van...

Het zal u niet ontgaan zijn dat er binnen de Vastenaktie een accentverschuiving is opgetreden. Goed, Ethiopië staat dit jaar centraal, en dat is nou niet helemaal hetzelfde als de Filippijnen en Malawi, maar een themaland is niet de accentverschuiving waar ik op doel. Het gaat om: "De Vastenaktie van..." Met deze slogan ligt de nadruk minder op de Aktie, en meer op het Vasten. Wat laat u staan? Wat doet u bewust eens niet? Of juist wel? Op de website >> www.vastenaktie.nl wordt de mogelijkheid geboden een eigen poster te ontwikkelen. Plak uw foto in het kader van de Vastenaktie en uw persoonlijke actie is geboren. Dit roept bijzonder veel creativiteit op is gebleken.

Vastenwandeling

Een voorbeeld: De Vastenaktie van pastor Huub: Pastor Huub heeft drie parochies. Iedere morgen vertrekt hij uit een andere parochiekerk voor een wandeling van een uur en gaat daarna ergens koffiedrinken. De eerste week liepen er 15 mensen met hem mee. In de derde week is dit aantal toegenomen tot soms 35 mensen, met een steeds grotere opbrengst voor het Eigen Doel in Brazilië.

En ook dat is zoiets: een Eigen Doel. Behalve dat je kunt kiezen voor het voorbeeldproject in Ethiopië, kun je met je groep ook een Eigen Project indienen bij de Vastenaktie. Wanneer dit wordt goedgekeurd, wordt het geld dat tijdens de 40-dagentijd wordt ingezameld, vermeerderd met 50%. Dit geeft een extra motivatie om de mensen in jouw buurt of parochie te enthousiasmeren voor het project dat lokaal bekend en waar men door een persoonlijke band vertrouwen in heeft.

Een ander voorbeeld: de Vastenaktie van de Zaanstreek: op 25 maart organiseerden zij een wandeltocht. Ook in Heerhugowaard De Noord werd op 25 maart een wandel- en fietstocht georganiseerd. Deze activiteiten zijn opgenomen in de Vastenestafette die door ons bisdom cirkelde. Een knoepje van een kaars en dagboek dienden als estafettestokje. Het verbond parochies letterlijk met elkaar, liet hen voelen dat zij samen de Vastenaktie dragen.

Ook de bisschoppen hebben oog voor deze persoonlijke inzet en schrijven in de Vastenbrief: "De dienst van de liefde – Iets van de taaie kracht van de liefde doet zich vermoeden waar temidden van alle onverschilligheid, strijd, haat en geweld die de wereld steeds weer lijken te overspoelen, liefde en genegenheid de kop blijven op te steken. De televisie en de kranten kunnen gemakkelijk een andere indruk geven, maar steeds opnieuw blijkt dat mensen tegen alle verdrukking in op tal van manieren voor elkaar zorgen, zich elkaars lot aantrekken en op elkaar betrokken gemeenschappen vormen. Opmerkelijk velen proberen het gebod te gehoorzamen dat Jezus zijn leerlingen volgens het Johannesevangelie heeft nagelaten: 'Dit is mijn gebod: dat jullie elkaar liefhebben' (Johannes 15, 17).

Laat je inspireren!

De kerk heeft meer dan ooit behoefte het positieve geluid te laten horen van Ambassadeurs van het Goede Doen. Ook dit mag in de media! Aanraders zijn Studio RKK iedere woensdagmiddag met aandacht voor onder andere de Pelgrimstocht in Limburg of De Wandeling die liet zien wat vasten betekent voor marathonloper Haile Gebreselassi. Zoek eens op Facebook naar: Vastenaktie, Adventsactie of Missie Ontwikkeling en Vrede. Laat je inspireren en uitdagen tot uw of jouw eigen Vasten en Aktie! <

De Vastenaktie van
de Sint Jan de Doper

"Even
iets doen
voor een
ander"

"Een winterlezing"

Doe ook mee en ga naar www.vastenaktie.nl **VASTENAKTIE** Cordaid

Een avond vol verhalen

Stelt u zich eens voor, u komt zaterdagavond uit de kerk en fietst naar huis. U hebt deze keer, anders dan anders, echter een kaart meegekregen waarop een route staat die weliswaar niet de snelste route naar huis is, maar een weg vol verhalen. U wordt nieuwsgierig en besluit deze route te volgen. U fietst door de donkere nacht en ziet een met fakkels verlichte oprijlaan. Hier staat iemand te wachten om u een bijbels verhaal te vertellen. U luistert ernaar, zegt de verhalenverteller gedag en stapt weer op de fiets. Terwijl u al fietsende nadenkt over dit verhaal, ziet u de volgende verhalenverteller al staan. Zo komt u in totaal vijf verhalenvertellers tegen met ieder een eigen verhaal. Als u na afloop thuiskomt, bent u lang onderweg geweest, maar heeft u mooie verhalen gehoord waar u veel wijze lessen uit heeft kunnen trekken.

Dit is precies wat wij, de jongeren van KAN 't ff hebben mee-gemaakt tijdens onze jaarlijkse vastennacht. Op 3 maart zijn wij 's avonds rond 20:30 uur op onze fietsen gestapt na afloop van een mooie Eucharistieviering in Nederhorst den Berg met als voorgangers pastoor Dresmé en diaken Ryan Keetelaar.

De vastennacht is inmiddels een vaste traditie voor ons, waarbij wij als groep een hele nacht lang op blijven en ons daarvoor laten sponsoren. Dit geld gaat vervolgens naar een goed doel. Dit jaar droegen wij bij aan de bouw van een aula in een school in Lesotho (Zuid-Afrika).

Na een lange nacht vol indrukken, spel en verhalen begaven wij ons om 7.30 uur tezamen naar de kerk voor een afsluiting en gebed door pastoor Dresmé, waarna ieder, moe maar voldaan, weer naar huis toe ging.

Job van Erp

De vastennacht is een actie van de jongerengroep "KAN 't ff" uit de drie parochies: Kortenhoef, Ankeveen en Nederhorst den Berg. Organiseert jouw jongerengroep ook leuke activiteiten? Breng het jongerenpastoraat op de hoogte en wie weet komt jouw artikel ook in Samen Kerk. Inspireer elkaar!
>> info@jongerenpastoraat.nl

Vorbereidingen WJD Rio de Janeiro 2013 begonnen!

Rio de Janeiro, stad van samba, carnaval, stranden als Copacabana en Ipanema, maar natuurlijk ook van het wereldberoemde beeld van Christus de Verlosser! Stad ook waar in 2014 de WK voetbal zal plaatsvinden en in 2016 de Olympische Spelen, maar...eerst is het de beurt aan de Wereld Jongeren Dagen! De Nederlandse bisdommen organiseren in samenwerking met verschillende partners drie reizen naar Brazilië in juli 2013.

Rio de Janeiro

De kern van de drie reizen is hetzelfde: van 23 t/m 28 juli neem je samen met alle Nederlandse deelnemers deel aan de WJD in Rio de Janeiro. Drie ochtenden is er een Nederlandstalig programma. In de middagen en avonden neem je deel aan het Jongerenfestival met muziek, theater, discussie en nog veel meer, verspreid over locaties in de stad. Traditionele hoogtepunten zijn de verwelkoming van de Paus, de grote avondwake op zaterdagavond onder de sterrenhemel van Rio en op zondag de indrukwekkende slotviering. Voorafgaand aan de WJD in Rio worden er drie verschillende reisopties aangeboden met ieder een eigen insteek. Bisdom Haarlem- Amsterdam is samen met het aartsbisdom Utrecht verantwoordelijk voor één van de drie reizen. Wil je meer weten? Ga dan naar de website: >> www.jongkatholiek.nl/wjd en >> www.jongbisdomhaarlem.nl. Daar vind je onder andere een omschrijving van de drie reizen.

Mini-tienerkamp meld je aan!

Dit jaar zal alweer het elfde tienerkamp van het bisdom Haarlem-Amsterdam plaatsvinden! Het tienerkamp staat voor een pittige mix van geloof, relaxen, creativiteit, sport en spanning. Het kamp vindt dit jaar plaats van vrijdag 13 t/m zondag 16 juli 2012. Ben jij er weer bij?

Dit jaar is het tienerkamp een mini-kamp, een lang weekend van vrijdagavond tot en met maandag. De locatie is in Vogelenzang, waar we te gast zijn bij de zusters Karmelietessen in Casa Carmeli. Een locatie die we helemaal voor ons zelf hebben, een heerlijke plaats voor een lekker actief en gezellig mini-kamp! Er is plaats voor in elk geval 30 jongens en meiden van 12 t/m 15 jaar. Meld je dus snel aan! Dit kan door je in te loggen op de website

van jongbisdomhaarlem.nl en naar het agenda-item "mini-tienerkamp" te gaan. Kosten voor het kamp zijn 75 euro. Het kamp begint vrijdag om 17:00 uur en eindigt maandag rond 13:00 uur. Definitieve tijden staan in de brief die alle deelnemers uiterlijk twee weken voor het kamp ter bevestiging ontvangen. Wil je een indruk krijgen van het kamp? Kijk dan op bovengenoemde website onder Tienerkamp, daar staan foto's van eerdere jaren. Heb je vragen? Mail naar >> info@jongbisdomhaarlem.nl

- >> 1-2 april 2012
WereldjongerenDAG
(weekend)
- >> 14 april 2012
BAVO dag Haarlem
- >> 16 mei 2012
Nachttocht naar Heiloo
Vanuit diverse plaatsen
- >> 17 juni 2012
Jaarafsluiting (BBQ)
Kortenhoef

JONGEREN
pastoraat

Bisdom van Haarlem

Revolutie voor de kerk: nieuwe manier van denken raakt ieder persoonlijk

Het is bijna onmogelijk om de theologie van het lichaam in “koele bloede” te aanhoren, zonder dat het op bepaalde vlakken in je eigen leven raakt. Johannes Paulus II treft in zijn catecheses duidelijk een diepe snaar in de levenservaringen van iedereen. Hij raakt iets fundamenteels aan. De onderwerpen die hij bespreekt aan de hand van een discussie van de Farizeeërs met Jezus, zijn dan ook geen theorie: het gaat over menselijke relaties, seksualiteit, de relatie met God die iedereen diep van binnen heeft etc.

Bijzonder aan de Theologie van het Lichaam is ook dat het een compleet nieuwe manier van denken is. Dat dat niet altijd eenvoudig is, merken we sterk in de colleges en seminars. Als het bijvoorbeeld gaat over de man-vrouw relatie en seksualiteit, vallen deelnemers vaak terug op oude gedachtenstromen. Soms valt men terug op frustraties uit het verleden, helaas vaak opgelopen door moralistische houdingen van anderen. De compleet nieuwe manier van denken van de Theologie van het Lichaam werkt vaak heel bevrijdend, want het *waarom* achter de “regels” wordt plotseling duidelijk. Johannes Paulus II legt dan ook sterk de nadruk op ons eigen hart: diep van binnen ligt een waarheid die God zelf in ons hart heeft gelegd. Deze “vonk” van waarheid bevestigt ons in hoe we zijn als mens, maar moet wel naar boven worden gebracht omdat deze vonk vaak ondergesneeuwd is geraakt door leugens en halve waarheden die continu op ons af worden gevuld.

De Theologie van het Lichaam is ook voor de Kerk zelf een revolutie. Voor het eerst wordt inzichtelijk dat de man-vrouw relatie gebaseerd is op wie God is: dat we in deze relatie – en dus ook in onze seksualiteit – sterk op Hem lijken. We kunnen daardoor begrijpen hoe we als mens gelukkig kunnen worden, soms door allerlei pijnen heen. Ook het celibaat krijgt juist hierdoor zijn glans.

In één artikel is het natuurlijk veel te lastig om weer te geven wat de Theologie van het Lichaam zo bijzonder maakt. En om te voorkomen dat ook u straks zult zeggen dat u er “wel eens van gehoord heeft”, hebben wij een inleidend boekje geschreven. Als lezer van SamenKerk willen we u speciaal een korting aanbieden, waarover u meer vindt in het kader. Als u als parochiaan zou willen dat er een seminar in uw eigen parochie plaatsvindt, dan is dat mogelijk. Voorwaarde is dat er voldoende deelnemers zijn en dat u het even kortsluit met de pastoraal verantwoordelijke. Contactgegevens vindt u ook in een kader. <

Stefan van Aken

Contactgegevens

Bisdom Haarlem - Amsterdam
t.a.v. Stefan en Lisette van Aken
Kruisweg 63, 2011 LB Haarlem
Tel: 023-5112683,
E: svaken@bisdomhaarlem-amsterdam.nl
lvaken@bisdomhaarlem-amsterdam.nl
W: www.hoeksteen.org

Boek Theologie van het Lichaam
Speciale SamenKerk-lezerskorting

Menselijke liefde in het plan van God

Een kennismaking met de
Theologie van het Lichaam
Stefan van Aken en
Lisette van Aken - de Graaf

Inmiddels meer dan 700 keer
verkocht

Nu voor € 10,00
(normale prijs € 12,50)
Ga naar >> www.hoeksteen.org
en bestel uw boek met
kortingscode SK2012

In de ban van de ring

De lezer heeft veel te lang moeten wachten op de ontknoping van het raadsel van het sprookjeshuwelijk van prins William en Katie Middleton.

De vraag was waarom William aan Katie de ring overhandigde, maar Katie niet aan William. Ik zag overeenkomsten met de orthodox-joodse ceremonie. Voor een echt antwoord ging ik bij mijn zeer geleerde collega Ton Meijers te rade, kerkjurist, dus hij weet van wanten als het om huwelijkswetgeving gaat. Hij kwam meteen al met een schitterend boek op de proppen, van een degelijkheid die jaloers maakt: *In facie ecclesiae: de katholieke huwelijksluiting in de Nederlanden van de 13e eeuw tot het einde van het Ancien Régime*, Leuven 200, auteur Jeroen van de Ven. Het gaat weliswaar over de Nederlanden, maar we bevinden ons toch in eerbiedwaardige wijdverbreide tradities. De auteur besteedt vele bladzijden aan de ring als symbool: de ringvinger werd daarvoor gekozen, omdat al Isidorus van Sevilla (rond 600 CE) meende dat een ader daarvandaan regelrecht naar het hart voerde, de zetel van de liefde. De priester heeft een actieve rol: als bruid en bruidegom elkaar de rechterhand geven, verbindt zijn stola beide handen om de onverbreekelijkheid van de band te beklemtonen.

Giotto, huwelijk van Maria. Let op de actieve rol van de priester bij het aanschuiven van de ring door de bruidegom.

De ring symboliseert in zijn rond-zijn de eeuwigheid. En dan vervolgt zekere Hazart (1678): “Als men dan aen de vingher vande bruydt eenen rinck steekt, hier door wordt beteekent dat de liefde der ghetrouwde moet eeuwig zijn, sonder beginsel en eynde”. Hazart spreekt alleen over de ring aan de vinger van de

bruid! Toch benadrukt hij wel degelijk de wederzijdse trouw en “het recht op elkanders lichaam”, zoals de opmerkelijke, maar heel realistische formule luidt.

Zoals bekend is het huwelijk een sacrament dat de huwendes elkaar toedienen (en niet de priester aan beiden toedient). Daarom is de eenzijdige handeling van de man die de vrouw de ring aanschuift des te opvallender. Er is dan ook maar één ring! Soms reikt de priester die ring aan de bruidegom aan; al vanaf de 12e eeuw komt het voor dat zowel priester als bruidegom de ring aan de vinger van de bruid schuiven. De oorsprong van de eenzijdige overhandiging van de ring ligt in de Romeinse cultuur volgens de auteur, maar ook de bijbels-joodse huwelijksluiting was eenzijdig, merk ik eigenwijs op: aan de vrouw werd al bij de verloving een ring overhandigd. Tertullianus (rond 200 CE) weet al dat christenen dat gebruik ook kennen. En zoals ik al eerder heb gezegd, heeft een en ander toch ook te maken met de idee van een bruidschat: de bruid of haar familie krijgt geld als bezegeling van de transactie. Dat lijkt erg vulgair: de vrouw als koopwaar! Dat oordeel is misschien te snel; het kan ook een levensverzekering voor haar zijn als ze alleen komt te staan. De ring is alleen symbolisch zo'n schat; soms werd daarnaast ook geld overhandigd. Hoe dan ook: de eenzijdige overhandiging van de ring is een oeroud gebruik, al is het kerkelijk huwelijk in onze tijd doorgaans meer tweezijdig. <

Marcel Poorthuis
Faculteit Katholieke Theologie te Utrecht

Bouwadvies Groot Holland

Zelfstandig onderdeel van de Monumentenwacht Noord-Holland. Wij zijn gespecialiseerd in:

- Aan- en verkoopkeuringen
- Meerjaren onderhoudsplannen
- Adviezen over vergunningen en subsidies
- Kostenramingen en begrotingen
- Begeleiding, toezicht en opleveringskeuringen
- Bestekken en werkschrijvingen

T: 075 6474586 F: 075 6474593
info@bouwadviesgroot holland.nl

Veerdijk 32, 1531 MS Wormer
Postbus 379, 1520 AJ Wormerveer

Gespecialiseerd in begraafplaats werkzaamheden

Grafdelven | Ruimen van graven | Individuele op- en herbegravingen | Grafkelders
Verzamelgraf kelders | Urn muren en kelders | Uitbreiding en herinrichting
Groenvoorziening | Padverharding | Restauratie en onderhoud grafmonumenten

De Hout 47, 1607 HB Hem | tel. 0228-544 484
mob. 06-539 691 | info@begraafplaats service.nl

Vreeker
Begraafplaats service BV

WWW.BEGRAAFPLAATSSERVICE.NL

UITVAARTVERZORGING
A. DE JONG

sinds 1966 een vertrouwd gezicht voor een uitvaart vanuit het bisdom

persoonlijke begeleiding vanuit een familiebedrijf

Alle persoonlijke en rituele wensen zijn mogelijk.

voor vrijblijvende inlichtingen: tel.: (020) 676 1337
Cliostraat 42, 1077 KJ Amsterdam, dejong@uitvaart.nl
www.amsterdamuitvaart.nl

lid van de BGNU   uitvaartverzekeringen

VAN DEN PUTTEN
MAKELAARS & TAXATEURS O.G.

George W.J.M. van den Putten
John M.A. van den Putten

Voor persoonlijke en deskundige begeleiding bij

- Aan- en verkoop
- Taxaties
- Vastgoedmanagement
- Assurantien

Bronsteeweg 45, t/o de rotonde
2101 AB Heemstede
Tel. 023- 528 54 12 Fax. 023- 529 03 89
www.vandenputten.com
vandenputten@era.nl

samenwerkend met
Nelissen & van den Putten
Financieel Adviseurs B.V.

NVM   **ERA**
MAKELAAR

Ruim 50 jaar actief in de regio

Grootseminarie St. Willibrord
Zilkerduinweg 375
2114 AM Vogelenzang
tel. 0252 345 345
www.tiltenberg.org

Denk je erover priester te worden?

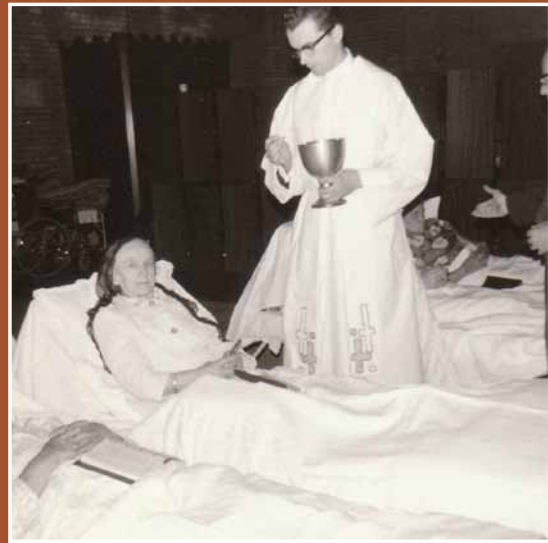
Kijk eens op www.tiltenberg.org
of kom langs op **De Tiltenberg!**

Wilt u de priesteropleiding steunen? Uw gift is zeer welkom op rek.nr. 54 64 t.n.v. Het Grootseminarie

Onbekende geschiedenis (60)

Mw. Yvonne de Weerd-Souverijn uit Alkmaar werkte in de jaren zestig van de vorige eeuw als beginnend verpleegkundige in het Onze Lieve Vrouwe Gasthuis in Amsterdam-Oost. Als vrijwilligster was zij een keer drie dagen en nachten achtereen aanwezig bij een ziekentriduüm in een kerk in Amsterdam. Zij heeft hiervan enkele foto's bewaard en wil nu graag weten wie de priester op de foto is en in welke kerk de foto's genomen zijn. Stuur uw reactie naar Redactie Samen Kerk, t.a.v. dhr. Floor Twisk (archivaris), Postbus 1053, 2001 BB Haarlem. Per e-mail kan ook via: >> ftwisk@bisdomhaarlem-amsterdam.nl

Onbekende geschiedenis (59)

Naar aanleiding van de door de dhr. Frans van der Vlucht te Haarlem ingezonden foto is tot nu slechts één reactie binnengekomen. Dhr. Richard Everard te Heemstede heeft het vermoeden dat de foto genomen is bij gelegenheid van de festiviteiten rond de voltooiing van de Kathedrale Kerk te Haarlem op zondag 27 juli en maandag 28 juli 1930. In het tijdschrift "Sint Bavo", het godsdienstig weekblad voor het Bisdom Haarlem, wordt melding gemaakt van onder meer de afsluiting van deze

festiviteiten met een tweetal uitvoeringen door het R.-K. Oratorium in het Gemeentelijk Concertgebouw van "Die Schöpfung" van Jozef Haydn. Dhr. Hubert Cuypers uit Amsterdam was hierbij de dirigent en de zangeres Jo Vincent was één van de solisten. De Kathedraalsfeesten begonnen op zondag 27 juli 1930 met de Plechtige Inzegening van de nieuwe voorbouw met de beide torens, gevolgd door een Pontificale Hoogmis. 's Middags was er een grootse optocht door de binnenstad van Haarlem met niet minder dan 530 organisaties met 4000 deelnemers. De lange stoet werd verder ingevuld met 160 auto's en rijtuigen en een zestiental muziek- en fanfarecorpsen. Een heus groot rooms feest dus!

P.S. Heeft ook u een onbekende foto van een kerkelijke gebeurtenis of een priester, pater of zuster en wilt u er meer van te weten zien te komen, dan kunt u deze opsturen naar de redactie van Samen Kerk, Postbus 1053, 2001 BB Haarlem. De foto ontvangt u zo spoedig mogelijk weer retour.